

El Tractat de Lisboa està signat: és hora de mirar enfora

JORDI VAQUER

Coordinador del Programa Europa de la Fundació CIDOB

Els qui vam defensar la Constitució Europea com el millor dels compromisos possibles per fer avançar el projecte europeu, el text final del Tractat de Reforma, conegut com a Tractat de Lisboa, va resultar una decepció, però també un alleujament. El fort simbolisme d'adoptar una Constitució, un text únic i més senzill que els anteriors, reforçat per uns símbols comuns per a tota la ciutadania de la Unió, s'ha quedat en el camí, potser per sempre. Però, per fi, tenim una solució a problemes institucionals bàsics de la Unió ampliada.

És innegable que la major part de reformes acordades en el llarg procés de redacció de la difunta constitució han quedat reflectides en el text del nou tractat. Si es ratifica, la Unió Europea haurà reforçat la seva estructura organitzativa i la seva capacitat de decisió: s'haurà dotat d'una presidència permanent, elegida per dos anys i mig, enlloc de la rotació entre països cada sis mesos; haurà adoptat un sistema de votació més clar i que té en compte la població dels estats (la doble majoria: 55% dels estats que representin com a mínim el 65% de la població); la Comissió Europea serà més operativa gràcies a la reducció del nombre de comissaris; moltes més matèries podran ser decidides per majoria i no per unanimitat; els parlaments estatals podran controlar que no es legisli a escala europea allò que es gestiona millor des de la proximitat; i la persona a càrrec de la política exterior tindrà molt més pes, acumulant les competències de l'alt representat i les de l'actual comis-

sària de relacions exteriors, presidint els consells de ministres d'afers exteriors, vicepresidint la Comissió i encapçalant un 'servei d'acció exterior', veritable cos diplomàtic europeu.

Una de les principals decepcions del text que ha substituït la proposta de constitució és que la Carta de Drets Fonamentals no tindrà el valor vinculant que se li volia donar. Però cal matisar que la carta sí que tindrà validesa pel que fa a la legislació comunitària, que no és poca cosa.

La major part de reformes acordades en el llarg procés de redacció de la difunta constitució han quedat reflectides en el text del nou tractat. Si es ratifica, la Unió Europea haurà reforçat la seva estructura organitzativa i la seva capacitat de decisió

Un avenç fonamental, en canvi, ha arribat en l'àmbit dels afers de Justícia i Interior, on la unanimitat entre els governs serà substituïda per la majoria qualificada en la major part de les matèries, i on el Parlament Europeu i el Tribunal de Justícia tindran finalment el paper que els correspon.

El Tractat de Lisboa, per tant, no és una petita reforma funcional, com alguns líders d'Estat han volgut fer creure als sectors euroescèptics del seu públic, sinó un avenç important i imprescindible. La Unió Europea, que encara ha d'acabar de pair els

efectes de les darreres ampliacions, ha aconseguit sortir de l'estat de desconcert en què la van sumir el 'no' dels Països Baixos i de França al projecte constitucional i desbloquejar les qüestions institucionals bàsiques. I ho ha fet just a temps, perquè venen temps difícils.

Mentre Europa es concentrava en discussions institucionals internes, la Xina ha estès la seva influència per Àfrica i Amèrica Llatina, l'Índia ha crescut i està preparant la seva candidatura a potència mundial, i Rússia i Iran han reemergit com a potències regionals amb repercussió global. En un món on ja no es competeix només amb la potència 'amiga' dels Estats Units, amb Turquia i els països balcànics preparant-se per la seva adhesió, quan turbulències econòmiques importants han començat a afectar-nos, i davant reptes d'abast mundial com el canvi climàtic i les desigualtats econòmiques, Europa no es podia permetre el luxe de seguir mirant de portes endins indefinidament. Per això és important que la ratificació sigui tan ràpida com està prevista, i que el Tractat entri en vigor abans de les eleccions al Parlament Europeu de 2009, per assegurar que Europa no perd peu en aquest món que avança molt més de pressa que les llargues negociacions a 27. ■